3.11.2025

yv@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta ti 4.11.2025

Lausunto: O 47/2025 vp Luonnonarvomarkkinoiden kehitys

Pyydettynä lausuntona otsikon aiheesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa. Metsäteollisuus ry pitää hyvänä, että luonnonarvomarkkinoiden kehityksestä käydään perusteellista keskustelua ja tunnistetaan sen riskit ja mahdollisuudet. Metsäteollisuus ry nostaa esiin seuraavat keskeiset näkökulmat käytävään keskusteluun:

1. **Luonnonarvomarkkinoilla noudatetaan lieventämishierarkiaa**, jotta vältetään viherpesun mahdollisuus. Luonnonarvomarkkinoilla tavoitellaan luonnon tilan parantamista. Tämän tavoitteen kanssa ristiriidassa on se, jos luonnonarvojen ostajalta ei vaadita oman toiminnan haittojen minimointia (ns. lieventämishierarkia). Kaikkein vaikuttavin luontoteko on olla aiheuttamatta luontohaittoja.
   - On erittäin tärkeää, luontoarvoyksiköitä voidaan hyödyntää osana yritysten ja toimijoiden kestävyyssiirtymää vain tapauksessa, jossa organisaation oman toiminnan haitalliset vaikutukset monimuotoisuuteen on jo todennetusti minimoitu.
   - Luonnonarvomarkkinaa on kehitettävä integroituna yritysvastuudirektiiviin ja varmistettava, että luonnonarvokauppa on kiinteä osa yritysten lieventämishierarkiaa. Luonnonarvokauppa ei saa olla vaihtoehto yritysten oman toiminnan luontovaikutusten minimoimiseksi silloin, kun siitä haetaan lisäarvoa esim. raportoinnissa tai luontokädenjälkilaskelmissa.

2. **Luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä periaatteena on, että luontoarvoille ei mahdollisteta jälkimarkkinaa.** Metsäteollisuus ry nostaa esiin riskit, jotka liittyvät luontoarvojen jälkimarkkinoiden muodostumiselle. Jälkimarkkinat tarkoittavat tilannetta, jossa kerran tuotettua luontoarvoa myydään eteenpäin. Jälkimarkkinoilla lieventämishierarkian periaatteiden noudattamisen seuranta vaikeutuisi merkittävästi. Useat omistajavaihdokset voisivat vaikeuttaa luontoarvon alkuperän ja vaikutusten seurantaa. Lisäksi maanomistajan, joka on tuottanut luontoarvon, taloudellinen hyöty voisi jäädä arvoketjun pienimmäksi, jos luontoarvoyksikkö siirtyisi kaupankäynnin kohteeksi.
   - Taloudellisen hyödyn on jäätävä vain luontoarvon tuottaneelle maanomistajalle.
   - Vain luontoarvon ensimmäisellä ostajalla olisi mahdollisuus hyödyntää tuotettua luontoarvoa lieventämishierarkian puitteissa.

- Luonnonarvokaupassa on tärkeää painottaa Suomessa toimivien yritysten ja toimijoiden ja täällä aiheutettujen luontohaittojen vähentämistä ja kompensointia.

3. **Luonnonarvomarkkinaa ei tule kohdistaa talouskäytössä olevien metsien suojeluun ja muihin uusiutuvan raaka-aineen käytön rajoituksiin,** jotta biopohjaisten raaka-aineiden saatavuutta, omavaraisuutta ja teollisuuden kilpailukykyä ei heikennetä Suomessa tai EU-tasolla. Luonnonarvomarkkinoiden tulee vahvistaa siirtymää pois fossiilitaloudesta kohti bioyhteiskuntaa.
   - Luonnonarvomarkkina tulee kohdistaa tekoihin, joilla mahdollistetaan luonnon tilan paraneminen sekä uusiutuvien raaka-aineiden, kuten puun, yhteiskäyttö.
   - Luonnonarvomarkkinaa tulee ohjata selkein, aidon lisäisyyden varmistavin kriteerein siten, että se kohdentuu suojeluverkoston näkökulmasta arvokkaimpiin kohteisiin.

4. **Mahdollisten luonnonarvomarkkinoiden vaikutustenarviointi tulee tehdä huolellisesti** sen kaikki riskit ja mahdollisuudet tunnistaen. Markkinoiden ekologisten vaikutusten lisäksi tulee huolellinen arviointi tehdä vaikutuksista omavaraisuuteen, huoltovarmuuteen, turvallisuuteen, raaka-ainesaatavuuteen, työllisyyteen ja talouteen.
   - Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä, että luonnonarvomarkkinoiden kansallinen- ja EU-valmistelu sovitetaan yhteen sisällöllisesti ja aikataulullisesti, jotta vältetään mahdolliset ristiriitaisuudet ja päällekkäisyydet.

5. **Valtioita sitovien lainsäädäntöjen tavoitteiden saavuttaminen tulee ensisijaisesti rahoittaa julkisista lähteistä.** Metsäteollisuus ry pitää keskeisenä periaatteellisena kysymyksenä sitä, siirrytäänkö luonnonarvomarkkinoiden kautta toimintamalliin, jossa yritykset vastaavat jäsenvaltioita koskevan lainsäädännön tavoitteiden täyttämisestä luontokysymyksissä.
   - Kansallisen ennallistamissuunnitelman poliittisten tavoitteiden tulee olla realistisia ja toteuttamiskelpoisia, jotta ne pystytään julkisin varoin rahoittamaan.
   - Mahdollisella luonnonarvomarkkinalla voidaan täydentää luonnon tilaa parantavien toimien kokonaisuutta.

Loppupäätelmä

Metsäteollisuus ry painottaa, että luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä ei voi edetä ilman perusteellista pilotointia. Pilotoinnissa tulee tunnistaa ja analysoida huolellisesti mm. edellä mainitut Metsäteollisuus ry:n nostamat näkökohdat.
Luonnonarvomarkkinoita ei tule viedä lainsäädäntöön ennen kuin kattavien pilotointien vaikutusarviot on tehty. Tällainen arviointi on välttämätöntä politiikkaohjauksen

3.11.2025

kokonaisvaltaisten vaikutusten, sääntelyn tehokkuuden ja ennustettavuuden sekä politiikan jatkokehittämisen kannalta.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja